

POLICJA KUJAWSKO-POMORSKA

<https://kujawsko-pomorska.policja.gov.pl/kb/informacje/historia-policji/martyrologia-policjanto/86261,MARTYROLOGIA-POLICJANTOW-POLICJI-PANSTWOWEJ-WOJEWODZTWA-POMORSKIEGO.html>
2020-11-29, 12:31

MARTYROLOGIA POLICJANTÓW POLICJI PAŃSTWOWEJ WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Z okazji 100. rocznicy Powstania Policji Państwowej przypadającej na rok 2019, funkcjonariusze Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy planują wydać publikację pt. „Martyrologia policjantów Policji Państwowej województwa pomorskiego” przedstawiającą sylwetki policjantów Policji Państwowej regionu pomorskiego - część historii formacji lat 20.

Inaugurując przygotowania do tak ważnego dla Policji wydarzenia, rozpoczynamy cykl publikacji, które przybliżą Państwu zarys historyczny oraz przedstawią materiały dotyczące biogramów poległych w tym historycznym okresie policjantów. Całość została przygotowana i opracowana przez insp. Pawła Zawadę oraz podinsp. Jacka Pawłowskiego z Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy.

Policja Państwowa została utworzona w dniu 24 lipca 1919 roku. W tym dniu Sejm II Rzeczypospolitej uchwalił Ustawę o Policji Państwowej, dokonując unifikacji służb bezpieczeństwa w przedwojennej Polsce. Powołana do życia formacja została utworzona jako organ wykonawczy władz państwowych i samorządowych mający za zadanie ochronę bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego. Policja Państwowa na terenie Pomorza zaczęła jednak funkcjonować dopiero w dniu 11 czerwca 1920 roku, kiedy to Minister byłej Dzielnicy Pruskiej wydał rozporządzenie o wprowadzeniu Ustawy z dnia 24 lipca 1919 r. o Policji Państwowej na obszar Wielkopolski i Pomorza.

Od tego czasu na obszarze Pomorza powstawały jednostki Policji Państwowej tworzone głównie z przekształcenia jednostek Żandarmerii Krajowej byłej dzielnicy pruskiej. W ten sposób na terenie ówczesnego województwa pomorskiego, obejmującego rejon obecnych województw pomorskiego i kujawsko-pomorskiego, a także częściowo obecnych województw wielkopolskiego i warmińsko-mazurskiego, utworzono Komendę Wojewódzką Policji Państwowej z siedzibą w Toruniu.

Policja Państwowa funkcjonowała na terenie Pomorza do września 1939 roku, choć formalnie została rozwiązana dopiero w sierpniu 1944 roku. Przez cały okres dwudziestolecia międzywojennego pomorscy policjanci strzegli bezpieczeństwa mieszkańców i porządku publicznego, niejednokrotnie narażając swoje zdrowie. Wielu niestety zginęło na posterunku i nigdy nie wróciło do swoich domów i rodzin.

Podczas pełnienia obowiązków służbowych zginęło co najmniej 17 pomorskich policjantów. Jednak największa liczba policjantów pomorskiej Policji Państwowej poniosła śmierć po wybuchu II wojny światowej.

Po napaści III Rzeszy na Polskę większość pomorskich policjantów wycofała się na wschód, gdzie po 17 września 1939 roku dostali się do niewoli radzieckiej i zostali umieszczeni w obozach NKWD. Większość z nich zamordowano wiosną 1940 roku. Jednak część policjantów, która z różnych przyczyn nie mogła się wycofać, poniosła śmierć na terenie województwa pomorskiego z rąk okupanta niemieckiego, który mordował również byłych - głównie emerytowanych policjantów. Nie można również zapomnieć o tych funkcjonariuszach, którzy zginęli w trakcie działań wojennych walcząc z okupantem, jak również tych którzy zginęli w obozach koncentracyjnych czy też obozach niemieckiego Selbstschutzu. Mamy nadzieję, że przedstawione biogramy przybliżą Państwu sylwetki poległych policjantów Policji Państwowej z terenu byłego województwa pomorskiego.

Wszystkich zainteresowanych udostępnieniem dokumentów w postaci zdjęć i pamiątek po pomordowanych bliskich, znajomych, przyjaciółach serdecznie zapraszamy do kontaktu z autorami publikacji: insp. Pawłem Zawadą tel. 52 3890 205, e-mail: pawel.zawada@bg.policja.gov.pl oraz podinsp. Jackiem Pawłowskim tel. 52 525 5046, e-mail: jacek.pawlowski@bg.policja.gov.pl.

Wszystkie udostępnione materiały zostaną niezwłocznie zwrócone ich właścicielom.

Autor: insp. Paweł Zawada
Publikacja: Piotr Pawlaczyk